

Nr 269.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till avlöningsreglemente för personal i det allmänna civilförsvaret, m. m.; given Stockholms slott den 12 maj 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1. avlöningsreglemente för personal i det allmänna civilförsvaret,
2. förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 595) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring vid luftskyddet eller under luftskyddsövning, samt
3. förordning angående ändrad lydelse av 31 § förordningen den 26 juni 1931 (nr 280) om erkända sjukassor.

GUSTAF.

Axel Rubbestad.

F ö r s l a g

till

Avlöningsreglemente för personal i det allmänna civilförsvaret.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Detta reglemente äger tillämpning å sådan civilförvarspliktig personal, som tjänstgör i det allmänna civilförsvaret.

Reglementet gäller dock icke i den mån personalen på grund av stadgandet i 20 § civilförvarslagen skall anses fullgöra tjänstgöringen i kommunal anställning eller avlönas jämlikt 65 § samma lag. I fråga om sådan personal i det allmänna civilförsvaret, vars verksamhet är begränsad till ett mindre antal hemskydd (block), skall reglementet gälla allenast i den mån Konungen därom förordnar.

2 §.

Personal, som under minst tre dagar i följd fullgör tjänstgöring i civilförsvaret, omfattande i genomsnitt minst åtta timmar varje söckendag, äger uppbära *daglön*. För tjänstgöring, som är särskilt ansträngande eller är förlagd mera än tio kilometer från bostaden, må *daglön* utgå även om det genomsnittliga antalet arbetstimmar för dag ej uppgår till åtta.

Daglönen utgör sex kronor med tillägg av en krona 65 öre för familjemedlem, som fyllt 16 år, och en krona 20 öre för annan familjemedlem. Därest så med hänsyn till rådande prisläge och övriga förhållanden skulle finnas påkallat, äger Konungen förordna, att *daglönen* må höjas med högst två kronor.

Daglönen må för person, som innehar befälsställning eller särskild kompetens för viss civilförvarstjänst, höjas med högst fyrtio procent.

Har tjänstgöringen viss avlöningsperiod varit förlagd å sådan tid och varit av den beskaffenhet, att den tjänstgörande under minst halva antalet tjänstgöringsdagar skäligen bör hava kunnat fullgöra sitt ordinarie arbete, skall den enligt denna paragraf bestämda *daglönen* för nämnda tjänstgöringsdagar utgå med allenast halva beloppet.

Såsom familjemedlemmar i förhållande till den, som fullgör civilförvarstjänstgöring, räknas:

a) make, barn, adoptivbarn samt frånskild make, envar under förutsätt-

ning att den tjänstgörande är underhållsskyldig gentemot vederbörande och vid tjänstgöringens början i väsentlig mån bidrog till dennes underhåll eller det eljest kan antagas, att han skulle hava i väsentlig mån bidragit till underhållet, om tjänstgöringen ej mellankommit;

b) föräldrar, adoptant, makes barn och makes adoptivbarn, envar under de förutsättningar, som angivas under a), och under förutsättning tillika, att den tjänstgörande vid tjänstgöringens början sammanbodde med vederbörande; samt

c) husföreståndarinna under förutsättning att den tjänstgörande sammanbor med egna eller hustrus barn eller adoptivbarn under sexton år samt, där-est han sammanbor jämväl med hustru, att hustrun är oförmögen till arbete.

3 §.

Har person till följd av civilförsvartjänstgöring under en avlöningsperiod gått miste om inkomst till belopp, som överstiger den honom jämlikt 2 § tillkommande lönen, utgår ersättning för den av tjänstgöringen föranledda inkomstminskningen med det belopp, vartill civilförsvarschefen finner minskningen hava uppgått, dock med högst hälften av den enligt 2 § utgående lönen.

4 §.

Lider den, som tagits i anspråk för civilförsvartjänstgöring under längre tid, på grund härav sådan minskning i sina inkomster, att han icke förmår bestrida utgifterna för sin bostad, må länsstyrelsen på därom gjord ansökan tillerkänna honom skäligt bostadsbidrag. Bidraget må icke överstiga hyresvärdet för den bostad, som den tjänstgörande innehade vid tjänstgöringens början, däri inbegripet kostnad för bostadens uppvärmning.

5 §.

Vid tjänstgöring, som omfattar kortare tid än tre dagar i följd eller eljest icke är att hänföra under 2 §, utgår med nedan stadgade undantag *timlön* med en tiondel av daglönen i motsvarande befattning för icke familjeför-sörjare, dock högst för en tjänstgöringstid av tolv timmar under samma dygn.

Timlön utgår allenast för tjänstgöring, som omfattar minst två timmar av ett dygn.

För tjänstgöring, som avser egen utbildning eller övning, utgår timlön allenast i den mån sådan tjänstgöring under ett kalenderår uppgår till mera än sextio timmar eller vederbörande på grund av sådan tjänstgöring går miste om arbetsinkomst till motsvarande belopp.

6 §.

Vid tjänstgöring enligt 2 § uppbäres full daglön för begynnelse- och slut-dagarna, därest tjänstgöringen å dessa dagar uppgått till minst hälften av den eljest brukliga tjänstgöringstiden för dag, och eljest halv daglön.

Vid tjänstgöring, för vilken timlön utgår, räknas dygnet från klockan sex.

I tjänstgöringstiden inräknas den tid, som skäligen åtgår för färd till eller från tjänstgöringsplatsen. Vid brutet timantal räknas allenast tid, som omfattat minst en halv timme. Sistnämnda tid räknas såsom hel timme.

7 §.

Personal, som avses i denna förordning, är berättigad till fria resor och, då vederbörande på grund av tjänstgöringens beskaffenhet icke kan begagna egen bostad, fri inkvartering.

För dagavlönad person, som in natura erhåller full förplägnad, minskas daglönen med två kronor.

8 §.

För person under aderton år äger civilförvarschefen bestämma lägre lönebelopp än de i 2 och 5 §§ angivna samt lägre avdrag än i 7 § stadgas för förplägnad in natura.

För sådan personal i befälsställning, vars tjänstgöring icke kan hänföras till vissa dagar eller timmar, äger Konungen eller den myndighet Konungen förordnar fastställa arvoden, beräknade för år eller månad.

9 §.

Lön, ersättning för mistad inkomst och bostadsbidrag utbetalas i efterskott för avlöningsperioder, vilka, där ej civilförvarsstyrelsen annorlunda förordnar, skola omfatta den 1—15 och den 16—den sista i varje månad.

10 §.

Den som tagits i anspråk för civilförvarstjänstgöring tills vidare äger vid tjänstledighet på grund av olycksfall i tjänsten, så ock för i tjänsten ådragen yrkessjukdom eller svårare smittsam sjukdom under en tid av två månader åtnjuta full lön ävensom i förekommande fall ersättning för mistad inkomst och bostadsbidrag. Under tjänstledighet för annan sjukdom må under samma tid utgå belopp, motsvarande tre fjärdedelar av nyssnämnda förmåner.

Personal, som avses i första stycket, må av civilförvarschefen beviljas permission med bibehållna avlöningsförmåner under högst en dag för varje månads fullgjord tjänstgöring.

11 §.

Över civilförvarschefens beslut i ärende, som avses i detta reglemente, må besvär anföras hos länsstyrelsen inom tjugu dagar från det klaganden erhöi del av beslutet.

Beslut, som enligt denna förordning meddelats av länsstyrelse, må överklagas hos kammarrätten sist å trettionde dagen från det klaganden erhöi del av beslutet.

Över kammarrättens beslut må klagan icke föras.

12 §.

De anvisningar, som finnas erforderliga för tillämpning av detta reglemente, meddelas av civilförsvarsstyrelsen.

Detta reglemente träder i kraft den 1 juli 1944.

Genom detta reglemente upphävas

- 1) förordningen den 31 maj 1940 (nr 432) om grunderna för avlöning av viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet;
 - 2) förordningen den 28 juni 1941 (nr 586) om grunderna för avlöning av personal, som fullgör utrymningstjänst.
-

Förslag

till

Förordning

angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 595) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring vid luftskyddet eller under luftskyddsövning.

Härigenom förordnas, att förordningen den 28 juni 1941 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring vid luftskyddet eller under luftskyddsövning skall så ändras, att förordningens rubrik samt 1, 2 och 4 §§ erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret.

1 §.

Där någon å tid, då riket icke befinner sig i krig, under fullgörande av tjänstgöring i civilförsvaret, däri inbegripet utbildning eller övning för dylik tjänstgöring, skadas till följd av olycksfall eller ådrager sig yrkessjukdom, som avses i lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar, skall ersättning av allmänna medel utgivas i den ordning nedan stadgas.

Med olycksfall, som i första stycket sägs, likställes olycksfall vid färd till eller från platsen för tjänstgöringen, där färden föranledes av och står i omedelbart samband med tjänstgöringen.

Ersättning enligt — — — omförmälda ärenden.

2 §.

Den skadade eller sjuke är skyldig att underkasta sig vård eller föreskrift av läkare, som vederbörande civilförsvarsbefäl eller riksförsäkringsanstalten må tillkalla.

4 §.

Där olycksfall eller sjukdom medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som föranleder ersättning enligt denna förordning, skall vederbörande civilförsvarschef, sedan han från den skadade eller sjuke eller eljest erhållit underrättelse om olycksfallet eller sjukdomen, därom ofördröjligen avgiva skriftlig anmälan till riksförsäkringsanstalten. Närmare bestämmelser rörande sådan anmälan meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1944 men skall icke äga tillämpning beträffande olycksfall, som inträffat eller sjukdom som yppats före nämnda dag.

Förslag

til

Förordning

angående ändrad lydelse av 31 § förordningen den 26 juni 1931 (nr 280)
om erkända sjukkassor.

Härigenom förordnas, att 31 § förordningen den 26 juni 1931 om erkända sjukkassor¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

31 §.

I erkänd — — — om invalidunderstöd.

Vid sjukdom, därför den sjuke är berättigad att erhålla ersättning jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller enligt gällande bestämmelser om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring (hemvärnstjänstgöring), tjänstgöring i civilförsvaret eller fullgörande av tjänsteplikt, må sjukpenning från erkänd sjukkassa utgivas med högst det belopp för dag räknat, varmed den sjukpenning han tillförsäkrat sig från kassan överstiger den ersättning för dag räknat, vartill han sålunda är berättigad.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1944.

¹ Senaste lydelse se SFS 1943: 184.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
12 maj 1944.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler statsrådet Rubbestad *fråga om avlöningsbestämmelser för viss civilförsvarspersonal m. m.* och anför:

Tidigare denna dag har Kungl. Maj:t på min hemställen föreslagit riksdagen att antaga upprättat förslag till civilförsvarslag. Enligt detta förslag skola de uppgifter, som hittills handhafs av luftskyddet och utrymnings-tjänsten, överflyttas på den nya civilförsvarsorganisationen. Avlöningsförhållandena för viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet och för personal, som fullgör utrymningstjänst, äro för närvarande reglerade genom särskilda förordningar. I samband med den föreslagna omorganisationen blir det erforderligt att verkställa en revision av dessa avlöningsförfattningar, och anhåller jag nu att till behandling få upptaga denna fråga.

Gällande bestämmelser.

Grunder för avlöning till det allmänna luftskyddets personal äro fastställda i förordningen den 31 maj 1940 (nr 432) om grunderna för avlöning av viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet.

Denna förordning avser annan personal vid det allmänna luftskyddet än sådan, som jämlikt 9 § luftskyddsförfogandelagen ställes till förfogande av kommun. Vid avlöningens bestämmande har den ortsgruppsindelning av kommunerna följts, som tillämpas för folkpensioneringen. Avlöningen utgår vid tjänstgöring under minst tre dagar i följd såsom daglön och eljest såsom timlön. Daglönen äro i förordningen bestämda till högst 4 kronor i ortsgrupp I, 5 kronor i ortsgrupp II och 6 kronor i ortsgrupp III med tillägg av 1 krona 25 öre för familjemedlem, som fyllt 16 år, och 80 öre för annan familjemedlem. Daglönen må för person, som innehar befälsställning eller särskild kompetens för viss luftskyddstjänst, höjas med högst 40 %. För

den, som in natura erhåller erforderlig förplägnad, minskas daglönen med 2 kronor. Timlönen utgår med en tiondel av daglönen för icke familjeförsörjare, dock högst för en tjänstgöringstid av 12 timmar under samma dygn samt endast för tjänstgöring, som omfattat minst två timmar av ett dygn. För person under 18 år äger luftskyddschef bestämma lägre tim- och daglön. Har person till följd av luftskyddstjänstgöring, för vilken daglön utgår, gått miste om inkomst till belopp, som överstiger den honom tillkommande luftskyddslönen, utgår under två månader från luftskyddstjänstgöringens början ersättning för den av tjänstgöringen föranledda inkomstminskningen med det belopp, vartill luftskyddschef finner minskningen hava uppgått, dock med högst hälften av luftskyddslönen. Kungl. Maj:ten äger förordna, att sådan ersättning må utgå under längre tid än två månader. Enligt förordningen kan därjämte under vissa förutsättningar utgå bostadsbidrag. — Förordningens bestämmelser äro icke omedelbart tillämpliga, utan det förutsättes, att länsstyrelsen fastställer avlöningsreglemente för länet, varvid, om så finnes påkallat, särskilda bestämmelser må utfärdas för olika delar av länet.

För personal, som fullgör utrymningstjänst på grund av uttagning enligt utrymningslagen eller i enlighet med frivillig överenskommelse, utgår avlöning enligt i stort sett motsvarande regler enligt förordningen den 28 juni 1941 (nr 586) om grunderna för avlöning av personal, som fullgör utrymningstjänst. Avlöningsreglemente för denna personal fastställas dock av den centrala utrymningsmyndigheten.

Enligt förordningen den 28 juni 1941 (nr 595) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring vid luftskyddet eller under luftskyddsövning, gäller vidare, att den som under tid, då riket icke befinner sig i krig, under dylik tjänstgöring eller övning skadas till följd av olycksfall eller ådrager sig yrkessjukdom, skall erhålla ersättning av allmänna medel enligt de i olycksfallsförsäkringslagen och yrkessjukdomsförsäkringslagen angivna grunderna. Ersättning utgår även för olycksfall vid färd till eller från platsen för tjänstgöringen eller övningen, där färden föranledes av och står i omedelbart samband med tjänstgöringen eller övningen.

Hemortsförsvarssakkunnigas förslag och yttranden häröver.

Hemortsförsvarssakkunniga ha i sitt betänkande (SOU 1943: 27) med förslag till lag om folkskyddsväsendet (folkskyddslag), enligt vilket förslag luftskyddet, utrymningsväsendet och hemvärdet sammanförts till en enhetlig organisation, folkskyddet, anfört följande i fråga om avlöningsförhållandena för personalen vid det allmänna folkskyddet:

De sakkunniga anse de principer, som kommit till uttryck i förordningen om grunderna för avlöning av viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet, böra äga tillämpning på den i allmänt folkskydd inskrivna personalen över huvud, alltså både civilskydds- och hemvärnspersonal. På vissa punkter måste dock modifikationer göras.

1. De avlöningsbestämmelser, som böra utfärdas beträffande ifrågavarande folkskyddspersonal, synas böra göras direkt tillämpliga, utan att särskilda avlöningsreglementen fastställas lokalt. Härav blir följden, att de belopp för daglön och timlön, som angivas i bestämmelserna, böra icke såsom nu utgöra maximibelopp utan bestämda belopp. Enligt vad de sakkunniga inhämtat, hava länsstyrelserna i så gott som alla fall vid fastställandet av avlöningsreglementen följt de i förordningen upptagna beloppen.

2. Bestämmelserna skola gälla all i allmänt folkskydd inskriven personal, i den mån personalen enligt folkskyddslagen skall avlönas av folkskyddsdistriktet. Beträffande personal, som är anställd hos kommun eller municipalsamhälle, skall enligt 52 § gälla, att tjänstgöringen, i den mån den faller inom vad för vederbörandes anställning kan anses utgöra normal arbetstid, skall anses fullgjord i sagda anställning. För folkskyddstjänstgöring, fullgjord under dylik tid, bör alltså vederbörande erhålla avlöning av kommunen enligt anställningsavtalet. I den mån han därutöver fullgör folkskyddstjänstgöring, synas de eljest beträffande folkskyddslön utfärdade bestämmelserna böra gälla. Den såsom förutsättning för timlöns utgående stadgade minimitiden av två timmar av samma dygn bör här gälla två timmar utöver den normala arbetstiden.

3. Daglöns- och timlönsbeloppen torde tillvidare böra bibehållas oförändrade, dock att tillägget för familjemedlem höjes till 1 krona 65 öre för familjemedlem, som fyllt 16 år, och 1 krona 20 öre för annan familjemedlem. Dessa belopp motsvara familjepening i ortsgrupp II för annan familjemedlem än hustru enligt krigsfamiljebidragsförordningen den 30 juni 1942 (nr 521).

4. Beträffande avlöningen till personal i befälsställning torde gällande föreskrifter för allmänna luftskyddet icke vara i allo tillfredsställande. En del av befälspersonalen inom allmänna folkskyddet, särskilt det högre befälet, kommer att hava sådana arbetsuppgifter, att daglönssystemet blir svårt att tillämpa, varför det synes lämpligare att bestämma avlöningen till visst belopp per år eller månad. Med anledning härav anse de sakkunniga, att i en blivande avlöningsförfattning bestämmelse bör intagas av det innehåll, att till sådant befäl inom allmänna folkskyddet, som har åligganden av den beskaffenheten, att tjänstgöringen för folkskyddets räkning icke kan sägas vara begränsad till vissa dagar utan fortgår ganska regelbundet vid sidan av vederbörandes ordinarie arbete, arvode bör utgå med visst belopp för år eller månad. Härvid bör det ankomma på Kungl. Maj:it att bestämma såväl de kategorier av befäl, för vilka berörda stadgande skall tillämpas, som ock års- eller månadslönens belopp.

För övrig befälspersonal inom allmänna folkskyddet synes den nuvarande regeln för allmänna luftskyddet om förhöjning upp till 40 procent av daglönen böra gälla. Dock bör förhöjningen icke beräknas på eventuella tillägg för familjemedlemmar. Fastställandet av närmare regler för förhöjningen torde böra ankomma på riksfolkskyddschefen.

5. I fråga om ersättning för tjänstgöring, som avser utbildning och övning, må framhållas, att distriktsutbildningen, endast om speciella förhållanden göra det nödvändigt, bör förläggas till sådan tid, att de folkskyddspliktiga därigenom gå förlustiga arbetsinkomst. Måste emellertid på grund av särskilda omständigheter dylik utbildning förläggas så, att förlust av arbetsinkomst uppstår, synes ersättning enligt närmare bestämda grunder böra utgå därför, om förlusten uppgår till minst en dagsinkomst. Härutöver synes det icke erforderligt att tillerkänna de folkskyddspliktiga särskild ersättning för deltagande i distriktsutbildning inom ramen för den tid av 60 timmar för år, som folkskyddsplikten i fredstid högst skall omfatta. Det kan icke anses

oskäligt, att befolkningen i gemen i de folkskyddspliktiga åldrarna utan annan ersättning än viss gottgörelse för förlorad inkomst offrar en del av sin fritid för ifrågavarande ändamål. För dellagande i obligatorisk utbildning och övning utöver nyssberörda tid om 60 timmar synas däremot för avlöning till folkskyddspersonal eljest tillämpliga bestämmelser böra gälla.

6. Beträffande rätt till ersättning för mistad inkomst böra för sådan befälspersonal, som enligt vad ovan sagts skall åtnjuta års- eller månads-lön, motsvarande regler gälla som för folkskyddscheferna.

7. I förekommande fall bör allmänna folkskyddets personal äga rätt till fri inkvartering och fria resor.

De sakkunniga ha vidare uttalat, att särskilda bestämmelser böra utfärdas rörande ersättning för kroppsskada eller sjukdom, ådragen under folkskyddstjänstgöring.

I de över hemortsförsvvarssakkunnigas förslag avgivna remissyttrandena ha icke framställts några erinringar i fråga om grunderna för avlöning av personalen inom det allmänna folkskyddet.

Civiltörsvvarsutredningens förslag.

Civiltörsvvarsutredningen har i sitt betänkande (SOU 1944:5) i stort sett helt anslutit sig till hemortsförsvvarssakkunnigas förslag i förevarande fråga (s. 227). Dock föreslås, att kommunalanställd personal, som ställes till civiltörsvvarets förfogande, skall helt avlönas enligt avtal med vederbörande kommun, som också skall helt svara för kostnaden härför (sålunda även i den mån arbetet överskrider normal arbetstid).

Föredraganden.

Hemortsförsvvarssakkunniga och civiltörsvvarsutredningen ha föreslagit, att avlöningen till det allmänna civiltörsvvarets personal skall utgå efter i stort sett samma grunder, som nu gälla för det allmänna luftskyddets personal. Häremot har ingen erinran framställts i de avgivna yttrandena. Även jag ansluter mig till detta förslag. Jämkningsar synas emellertid böra företagas på enskilda punkter dels i anslutning till vad hemortsförsvvarssakkunniga föreslagit och dels i ytterligare ett par hänseenden.

Såsom hemortsförsvvarssakkunniga föreslagit synes det vara lämpligast, att avlöningsbestämmelserna upptagas i ett för hela riket gällande avlöningsreglemente.

I fråga om den kommunalanställda personalen har jag i samband med framläggandet av förslaget till civiltörsvvarslag föreslagit, att dennas avlöning helt skall ankomma på vederbörande kommun. Vid sådant förhållande torde denna personal böra lämnas utanför den nu ifrågavarande avlöningsförfattningens tillämpningsområde, liksom hittills varit fallet.

På sätt jag i motiveringen till 7 § civiltörsvvarslagen anfört torde de s. k. blockgrupperna böra hänföras till det allmänna civiltörsvvaret. Härvid har i första rummet frågan om materielanskaffningen varit avgörande. Vad beträffar tjänstgöringen inom blockgrupperna torde denna för personalen i allmänhet icke avsevärt skilja sig från tjänstgöringen inom hemskydden. Det

synes därför icke föreligga någon anledning att i avlöningshänseende ställa denna personal i gynnsammare ställning än hemskyddspersonalen. Däremot torde ledarna för blockgrupperna komma att, i varje fall under mera skärpta förhållanden, tagas i anspråk i så stor utsträckning att de måhända måste ägna en betydande del av sin tid åt denna uppgift. Under sådana förhållanden synes det vara skäligt att de erhålla avlöning enligt samma grunder som övrig personal i det allmänna civilförsvaret. Jag är emellertid icke beredd att nu taga ställning till den närmare avvägningen av vilken personal inom blockgrupperna, som bör få rätt till avlöning, och föreslår därför att reglementet göres tillämpligt å blockgruppspersonalen allenast i den mån Konungen därom förordnar.

Vad därefter angår avlöningsbeloppen så äro dessa i huvudsak fastställda efter jämförelse med de förmåner (kontanta och in natura), som enligt de år 1939 gällande författningsbestämmelserna skulle utgå till värnpliktig personal och deras familjer under krigstjänstgöring. Dagavlöningen differentierades därvid efter de för folkpensioneringen gällande ortsgrupperna och fastställdes till 4, 5 och 6 kronor i ortsgrupperna I, II och III respektive, vartill skulle komma familjetillägg med lika belopp för alla ortsgrupper avpassat efter då föreslagna familjebidragsbestämmelser. Efter nämnda år ha emellertid dels levnadskostnaderna undergått en viss stegring och dels de värnpliktigas kontanta förmåner förbättrats. Hemortsförsvarsakkunniga ha tagit hänsyn härtill så till vida att de föreslagit, att de för luftskyddspersonalen utgående familjetilläggen skulle höjas till överensstämmelse med de belopp, som enligt nu gällande familjebidragsförordning i ortsgrupp II utgå till värnpliktigas familjer. Härtill vill jag ansluta mig. Emellertid synes även beträffande de för luftskyddspersonalen gällande grundbeloppen en höjning med hänsyn till nämnda omständigheter vara i och för sig berättigad, särskilt såvitt gäller de lägre ortsgrupperna. Under nu rådande beredskapsläge synes det dock icke vara oundgängligen nödvändigt att verkställa en allmän höjning av dessa grundbelopp, då det nu knappast torde finnas någon personal, som är för sin försörjning väsentligen hänvisad till sådan avlöning. Vidare synes det mig knappast påkallat att bibehålla den nuvarande dyrortsgraderingen av grundbeloppen. Detta innebär dock icke något ståndpunktstagande mot principen om dyrortsgradering av löner. I förevarande fall föreligga nämligen särskilda omständigheter, som tala för att en dylik anordning icke är behövlig. Genom rätten till ersättning för minskad inkomst och möjligheten för de tjänstgörande att i vissa fall erhålla bostadsbidrag finnes även utan dyrortsgradering möjlighet till viss differentiering efter den på orten rådande lönenivån. Redan enligt gällande grunder utgår såsom nämnts familjetilläggen med lika belopp på alla orter. Då lönerna i varje fall icke böra sänkas föreslår jag, att det för ortsgrupp III gällande grundbeloppet, sex kronor, tillämpas generellt. I ett mera skärpt läge, då stora anspråk ställas på civilförsvarspersonalen, synes emellertid, därest prisläget och förhållandena i övrigt så påkalla, en befogenhet böra finnas för Kungl. Maj:t att förordna om en ytterligare höjning av daglönen för att ställa civil-

försvarspersonalens avlöningsförmåner någorlunda i paritet med de värnpliktigas. Med hänsyn härtill föreslår jag, att i reglementet intages ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att förordna om höjning av grundbeloppet med högst två kronor.

För personal i befälsställning eller med särskild kompetens bör, liksom hittills, daglönen kunna höjas med högst fyrtio procent enligt närmare föreskrifter av civilförsvarsstyrelsen. Anledning synes icke föreligga att, såsom hemortsförsvarssakkunniga föreslagit, föreskriva att höjningen ej må beräknas på familjetillägg, vilket skulle innebära en minskning av nu utgående förmåner.

Enligt gällande regler utgår ersättning för minskad inkomst med belopp, motsvarande högst halva daglönen. Denna ersättning är dock tidsbegränsad till två månader från tjänstgöringens början, där ej Konungen annorlunda förordnar. Genom dylikt förordnande har tiden nu utsträckts till fem månader från tjänstgöringens början. Skälen för den ifrågavarande tidsbegränsningen voro delvis av statsfinansiell natur, då det ansågs svårt att överblicka konsekvenserna av bestämmelsen vid krigstillstånd. Därjämte ansågs den tjänstgörande efter viss tid böra vara i stånd att anpassa sina utgifter efter de nya förhållandena. Med hänsyn till att beredskapstillståndet numera blivit permanent trots tämligen normala förhållanden och till de relativt stora förmåner, som nu utgå till de värnpliktiga, synes knappast tillräcklig anledning föreligga att bibehålla den ifrågavarande tidsbegränsningen.

Hemortsförsvarssakkunniga ha föreslagit, att avlöningen till viss personal i befälsställning, som har åligganden av den beskaffenheten, att tjänstgöringen icke kan sägas vara begränsad till vissa dagar utan fortgår ganska regelbundet vid sidan av vederbörandes ordinarie arbete, bör bestämmas i form av års- eller månadsarvode. Detta förslag anser jag mig böra biträda. Det torde emellertid icke vara möjligt att i förevarande författning närmare angiva vilka befattningshavare, som härvidlag skola komma i fråga, eller grunderna för arvodenas bestämmande. Detta avgörande torde därför böra, med stöd av ett i författningen givet bemyndigande, träffas i administrativ ordning av Konungen eller den myndighet, Konungen förordnar. I fråga om arvodenas belopp synes man böra taga hänsyn till den uppskattade arbetstid, som kan anses erforderlig för fullgörande av de ifrågavarande uppgifterna, samt den timlön som enligt författningen skulle ha tillkommit vederbörande. Om en befattningshavare, för vilken dylikt arvode fastställts, skulle nödgas begära tjänstledighet från sitt ordinarie arbete under viss tid för fullgörande av sina uppgifter inom civilförsvaret, torde lönen för dylik tid böra beräknas enligt de i författningen angivna grunderna, då i dylikt fall det anförda skälet för avvikelse icke föreligger.

I likhet med hemortsförsvarssakkunniga anser jag, att ersättning i regel icke bör utgå för tjänstgöring, som avser egen utbildning eller övning, intill 60 timmar per kalenderår. Detta motsvarar den längsta tjänstgöringsskyldighet, som kan utkrävas under fredstid (bortsett från viss personal i befälsställning). Under civilförsvarsberedskap, då tjänstgöringsskyldigheten är obe-

gränsad, böra i fråga om avlöning för utbildning och övning samma regler gälla som under fredstid. Om någon civilförsvarspliktig på grund av tjänstgöring av ifrågavarande slag skulle gå miste om arbetsinkomst synes ersättning härför skäligen böra utgå, dock högst med det belopp, vartill lönen för tjänstgöringen enligt reglementets regler skulle uppgå. En sammanhängande övning synes därvid böra räknas som en enhet.

I reglementet synes vidare böra införas en bestämmelse om rätt för civilförsvarschefen att bevilja permission med bibehållna löneförmåner under högst en dag för varje månads fullgjord tjänstgöring.

I fråga om bestämmelserna rörande ersättning för olycksfall och yrkes sjukdom synas i huvudsak inga andra ändringar böra vidtagas än de, som föranledas av de ändrade benämningarna. Genom att bestämmelserna göras tillämpliga på all personal i civilförsvaret komma de emellertid att utsträckas till vissa kategorier, t. ex. utrymningspersonalen, för vilka de förut icke gällt. I detta sammanhang synes även den jämkningen böra vidtagas, att med praktisk övning jämställes teoretisk utbildning, då det ofta kan vara svårt att draga gränsen häremellan. Enligt förslaget till civilförsvarslag inbegripas för övrigt både övning och utbildning i begreppet civilförvarstjänstgöring.

I 31 § förordningen om erkända sjukassor förekommer en hänvisning till bestämmelserna om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring vid luftskyddet, vilken hänvisning i detta sammanhang bör ändras att avse tjänstgöring i civilförsvaret.

I enlighet med de riktlinjer, för vilka jag nu redogjort, ha inom socialdepartementet upprättats förslag till erforderlig författningstext.

Föredraganden hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga de inom socialdepartementet uppräta- de förslagen till

avlöningsreglemente för personal i det allmänna civilförsvaret, förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 28 juni 1941 (nr 595) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring vid luftskyddet eller under luftskyddsövning, samt förordning angående ändrad lydelse av 31 § förordningen den 26 juni 1931 (nr 280) om erkända sjukassor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

N. O. Aurelius.